

Milan Prchal

Můj život s vltavíny

Milan Prchal

Můj život s vltavíný

České Budějovice 2006

Náše sběratelské začátky

Tady mám deník z roku šedesát pět, kdy vlastně tehdy s Frantou Tůmů jsme coby školáci měli velkej zájem o přírodu, takže jsme chodili k Suchomelu, kde ještě tekla Vltava tím meandrem u Trágrova dvora. Tam jsme si udělali svoje oblíbený místo, tam jsme jako kluci odlívali stopy zvířat, sušili kytky, měli jsme tam takový svoje tajný stanoviště. Tam jsme i pekli primitivním způsobem maso tak, že jsme udělali ohniště a ty horký kameny jsme dali do díry, maso jsme zabalili do lopuchu a to jsme tam upekli prostě na horkých kamenech. Kolik nám bylo? Čtrnáct let.

A každý den jsem si psal deník. Já mám živnost na horoskopy. Tak minulý týden přišla zákaznice, byla vodnářka. A já říkám, jako vodnářka byste měla mít velký vztah k přírodě, ke vzduchu. Vy byste si jako vodnářka měla psát deníky, protože

Kolik nám bylo? Čtrnáct let (autor je vpravo).

vodnář si píše deníky. Já jsem si je psal od svých čtrnácti let. Do pětadvaceti jsem si psal deníky dennodenně. A ona říká, já taky, ale víte, co jsem si já dělala, že jsem si psala i počasí, jaké byly teploty. A já říkám, víte co, já vám něco ukážu, a šel jsem a přinesl štos deníků, kde byly psaný teploty ráno, v poledne a večer a ona se tomu usmívala. To jsou ti vodnáři. Mají vztah k přírodě.

Jelikož se stavěla Nerudova škola a byly tam velké výkopy a pohyby materiálu, tak tam jsme začali na těch kopicích sbírat různé valouny kamenů a ty kameny se nám neobyčejně líbily. Takže jsme začali sbírat kameny. Okolo Nerudovy školy. A stavěl se stadion Rudé hvězdy, dodnes si vybavuju, že tam ležel za brankou velikánskej metrovej balvan z kamenělého dřeva, který mělo všechny barvy: černý, červený, zelený, žlutavý. Krásný. Co bych za to dal, kdybych dneska věděl, kde ten balvan tam je. Vyhrabat ho, to by byl muzejní exponát. Takový dřevo jsem vždycky obdivoval v budějovickém muzeu na chodbě, dlouhej kmen, kterej byl někde od Hůr nebo odkudsi tam.

Pak jsme začali jezdit trolejbusem. Na Rudolfovo, do Libniče, na Dobrou vodu, lezli jsme do těch starých štol. A šli jsme do budějovickýho muzea, kde byl doktor Oswald a my jsme chtěli, jestli je tady nějaký mineralogický kroužek. On nám řekl, že muzeu žádněj kroužek není, ale na budějovický hvězdárně je nějakěj soudruh Škrov, kterej vede astronomický kroužky a tam se zabývají meteority a vltavíny. A tam máme možnost se zúčastnit těch jejich výletů a sbírat vltavíny.

Českobudějovická hvězdárna

Takže jako kluci jsme se přihlásili v osmý třídě na budějovickou hvězdárnu a tam zrovna došlo k tomu, že každý člen kroužku dostal nějakou specializaci. A my jsme dostali s Frantou Tůmů vltavíny a od té doby jsme hltali literaturu o vltavínech, až

mi to zůstalo do dnešního dne. S budějovickou hvězdárnou jsme jeli 4. dubna roku 1965 na vltavíny a já jsem v Nesměni našel svůj první vltavín, který mám samozřejmě dodnes schován. Byl jsem tak šťastnej, že jsem ten vltavín našel, když jsem ho viděl na zemi, že jsem ho nechal ležet a furt jsem na něj koukal, abych ho nezašláp. A když těch dvacet členů kroužku ke mně přišlo, tak řekli, podívej se, půl metru vedle leží pětikrát větší kámen. Já jsem koukal na ten svůj, abych ho neztratil, jak se říká, z pohledu svých očí. Tak to byl můj první vltavín. Pak jsme šli do Něchova pod kravínem, kde Oswald tehdy publikoval vltavíny.

Nikdy nezapomenu, že náš učitel přírodopisu pan Popílek, který mimo jiné pěstoval kaktusy, nám vždycky na závěr roku, protože jsme byli žáci, kteří měli zájem o přírodu a nosili jsme do školní sbírky kameny, daroval nějakou knihu. A já dodnes mám schovanou knížku Akvaristika. Ale pak nám daroval knížky o vltavínech, kterých jsme si nesmírně cenili, od doktor-ky Adamovské Vývoj poznání vltavínů. Samozřejmě první kniha o kamenech, kterou jsme si koupili, v knihkupectví na Lan- novce ve Zlatém klasu, tak to byl Oswald, Jihočeské nerosty a jejich naleziště. Vyšla v roce 1959, černý obal, navrchu kalcit z Černé v Pošumaví. Tam jsme četli, že každá druhá popisovaná obec bylo naleziště krásných vltavínů, rotačních disků. Ale ta knížka měla jednu slabost. Že tam nevysvětlil, co to je vltavín. Vltavín mu tam vypadl. Všechno tam popisuje, i zkamenělý dřeva, ale vltavín tam není. No a my jsme chtěli vědět, co to je ten vltavín. Tak jsme šli do muzea, kde na chodbě visel takový panel, kde byly na matném skle vystaveny vltavíny, tam byl i ten jeho disk ze Lhenic, který má 40 gramů. Ten disk vidím vždycky před očima.

A tehdy, když jsme začali chodit do toho budějovického kroužku, tak začali kolem nás rejdít různí reportéři z rozhlasu, pisálkové z novin a my jsme dávali různé informace, co si mys-

líme o vltavínech. Nikdy nezapomenu, že tehdy v jednom tom pořadu na dálku mluvil s doktorem Kouřimským z Národního muzea, který nás chválil, že se jako kluci zajímáme o kameny. A tak se to vyvíjelo, že opravdu jsme se těm vltavínům začali věnovat tak intenzivně, že veškeré volné dny, víkendy, svátky, prázdniny jsme věnovali jenom a jenom vltavínům. Hlavně jsme toužili objevovat nová naleziště.

Na hvězdárně byl starej pán a to byl myslím profesor Polesný, kterej bydlel na Zátkově nábřeží a svoji pracovnu měl

Českbudějovická hvězdárna

plnou zkamenělých dřev. A když jsme se ho ptali, jestli je sbírá, on říkal ne, já na základě letokruhů v těch dřevěch studuju aktivitu Slunce. No, a pan Polesný věřil v astrologii. Ale soudruh Škrov říkal, budete dobrovolnými průvodci hvězdárny, takže budete u nás navštěvovat tak zvanou univerzitu a první hodinu se přednáší hvězdářská astrologie. Ale tomu nesmíte věřit, je to pavěda, i když nejdřív byla astrologie a pak byla astronomie. A já jsem mu řekl, pane Škrov, až zjistím, že ty horoskopy nemají pravdu, tak to nechám být, ale já jsem člověk vodnář, tak si to musím vohmatat. Takže profesor Polesný nás naučil počítat horoskopy, tehdy se počítaly horoskopy na logaritmickém pravitku. A čím víc jsem dělal horoskopy, tím víc jsem zjišťoval, byť to v té době bylo zakázané, že ty lidi doslova znám a čtu, že to tak odpovídá.

Mám tady v deníku napsanýho toho pana Škrova, a že se narodil 6. února 1923 a zemřel v roce osmdesát osm. A první vltavín našel 26. února roku šedesát dva ve Slavči. Tehdy na doporučení doktora Tučka z Národního muzea podnikl kroužek výpravu do Slavče a Korosek, a to byl začátek činnosti první generace kroužku, který se věnoval vltavínům. No a pak byla druhá generace, to jsem byl já, Tůma, Horský, Kos, Cífk, Posekaný, Preininger, Pitálek, ten Posekaný má dneska tiskárnu v Lannovce. Tůmové byli dva. Ten z prvního kroužku je známý budějovický fotograf Michal Tůma.

V roce šedesát pět jsme stanovali poprvé v životě s kamarádem mimo naše rodiny pod stanem, dvě cely do áčka, ve Vrábči u Nové Hospody. Honza Pitálek z našeho astronomického kroužku bydlel ve Vrábči na samotě u Nové Hospody a říkal, za mým barákem je pole a tam jsou vltavíny. Takže my jsme přijeli za Honzou, stanovali jsme tam tři dny. To pole bylo velikosti polovičky fotbalového hřiště, taková úzká dlouhá nudle mezi silnicí a lesem, a my jsme to pole rozdělili kolíkama na takový čtverce

a celý jsme ho po kolenou doslova prolezli, protože všechny větší vltavíny byly sebraný a my jsme tam sbírali ty nejmenší kousky. Soudruh Škrov tenkrát chtěl věnovat soudruhovi Vorobjevovi do Moskvy nějaké vltavíny, tak jsem je obětoval. Za ty tři dny jsem jich našel 82, ale z toho se jich 41 vešlo do škatulky od sirek. Tak malinkatý to byly vltavíny. Ale Vorobjev to ocenil, že i ty malé vltavíny mají pro něj nesmírnou cenu. On přijel z Moskvy na návštěvu do jižních Čech a já jsem si koupil jeho knížku Čto vy znajete o téktitach v prodejně Sovětské knihy na budějovickém náměstí, a stála 2 koruny. Když doktor Vorobjev přijel do Dolních Svinců navštívit sběratele vltavínů pana Štěpána, tak se divil, jaký má v domku na vesnici široký okna a taky obdivoval, že členové kroužku si mohli dovolit na ohničku opékat špekáčky.

Od roku šedesát pět to pole u Nové Hospody pak už nebylo zoráno. Byla to už jen louka, což je dobře, protože to byla taková konzerva. Ale v dnešní době ti kopáči vltavínů získávají informace v kdejaký literatuře. Takže když se dočetli, že je to bohaté naleziště, tak to doslova rozkopali. Kus toho pole patří

Gustav Škrov (v popředí s brýlemi)

panu Chaloupkovi, a ten na tu svoji část nedá dopustit, takže tam se ještě nikdy nekopalo. A kdo tam bude jednou stavět barák, tak ten pozemek by byl dražší, než ten dům, který se na tom postaví. Tam bych chtěl jednou tomu člověku zadarmo vykopat základy.

Když jsme tam stanovali, tak přijel pán na skútru s paní a pod bundou měli schovanými malýho kloučka. A to byli Prokopci z Krumlova. Když se jim narodil druhý syn asi po dvaceti letech, tak ho vozili na tom skútru a nás viděli, jak tam stanujem. Pan Prokopec tehdy vedl astronomický kroužek v Českém Krumlově. Ten kroužek se scházel na krumlovský zámekský věži a nahoře pod střechou byl astronomický dalekohled, takže odtud pozorovali hvězdy. Tak jsme se smluvili, že taky jsme astronomové. Totiž Honza Pitálek na tom políčku zapíchl kolík a tam bylo napsáno Zákaz sbírání vltavínů, majetek Lidové hvězdárny České Budějovice. Tak jsme říkali to je dobrý, my jsme členové kroužku, my tady můžeme být. A ten Honza si to nejbohatší místo orejpal a tam vždycky po dešti chodil sbírat tyhle ty vltavínky. A on ten Prokopec nás poslal, že nejsou vltavíny jen tady, abysme se šli podívat do Vrábče na Troupovo pole a do Slavče, tam že jsou vltavínky taky, možná větší než tady. Takže jsme šli ten den, stan jsme nechali být a šli jsme na Troupovo pole.

Pan Píša (I)

Na Troupově poli jsme potkali staršího pána se žlutou aktovkou, který chodil systematicky po tom poli, a my jsme se ho zeptali, co hledá, a on řekl, sbírám vltavíny. Já se jmenuju Rudolf Píša z Českého Krumlova. A pan Píša nosil takovou modrou úzkou etui od nějakýho šperku, a z tý tašky vyndal tu krabičku a řekl, tohleto je moje chlubna. A tam měl vltavín z Habří, který měl hmotnost 93 gramů, o kterým vyšel v Jihočeské pravdě článek Král vltavínů. Tak to byl pan Píša, ale zároveň měl tím

pádem i největší vltavín tehdy nalezenej, protože do té doby byl 89 gramů z veselský pískárny. Takže ten vltavín z Habří nám ukázal, a vedle měl krásnýho ježka. S tím, že nám chtěl říct, odkud to je, jenom říkal, že je to od Nesměně. No a jestli chceme vědět něco více, abysme přijeli za ním do Krumlova, že nám ukáže svoji sbírku. A tehdy když jsme přijeli do Krumlova, pan Píša bydlel

Rudolf Píša

v ulici pod velkou skálou, ta ulice se jmenuje Pod kamenem. V tom jednom domečku bydlel, a zahrádku měl terasovitou až nahoru do výšky, a tam jsme vždycky u něj obdivovali, že měl okolo schodiště do toho svýho domu takový kameny vypreparovaný erozí. On říkal, že je má od Lipna od Pláničky. No, a když nám ukazoval svoji sbírku, tak jsme zírali. Pan Píša byl tehdy vzorkářem v Liře, která vyrábí rámy obrazový, tak on ty rámy použil, dole byl z překližky deska, pak tam byly latičky a tím měl jako políčka, sametem to bylo vyložený a víko měl taky z toho rámu a sklo. Takže on měl vlastně dva rámy na sobě a mezi tím filc zelenej, takže se tam neprášilo. Viděli jsme dva tisíce vltavínů, měl tam i 40 ježků z besednické pískovny, my jsme ji pak nazývali ježkovna. Mně to nedalo a vždycky když jsem přijel do Krumlovva, tak jsem mu řekl, pane Píša, jak ta lokalita vypadá, kde jsou ty ježci? On to tajil. Bouškovi, Žeberovi, Rostovi, všem říkal, že jsou to vltavíny od Nesměně. No, ale když jsme chodili do Nesměně, tak tam takovýhle vltavíny nebyly. A von mi jednou řekl: Já vám akorát prozradím, že tam je takovej malej modrej domeček, jsou tam včely a v tý pískovniče jsou metr vysoký žulový balvany.

No a já když jsem jezdíval na vltavíny do Besednice, tak jsem chodil ve zbylým čase, když už bylo pole vysbírání, i tam, kde jsem nikdy nebyl a jednou jsem přišel k malýmu domečku, kde byly včely, a byl tam takovej malej rybníček, kde jsem našel vltavín. Sice měl daleko k besednickýmu ježkovi, ale byl jsem šťastnej, že jsem našel novou lokalitu. Takže jsem jel do Krumlova druhý den a říkám, pane Píša, já jsem objevil vaši bájnou ježkovnu. Ukaž. Tak mu ho ukazuju, v krabičce od sirek, dodnes ho mám ve sbírce neumytej, jak jsem ho našel a pan Píša říká, to má daleko k mým ježkům. Ale pro jistotu, příští sobotu se sejdem v Besednici na návsi. Šli jsme dvě stě metrů za vesnici, kde byl včelín, rybníček, kuby a samozřejmě žádná stěna neby-

la obnažená, to bylo zarostlý travou. Pouze svah od včelína byl jílovitej a pan Píša říkal, na jaře a na podzim jsem to hráběma vždycky poškrábal a když jsem přišel za půl roku, tak ty vltavínky byly vymytý, takže jsem je sebral a šel zase dál. Já když jsme tam přišli, tak koukám do toho rybníčku a říkám si: to v tý vodě je kůra nebo co? Tak jsem si vyhnul rukáv a vytáh jsem krásnej vltavín a říkám, pane Píša, to je ježek, je to vaše bájná ježkovna. A vod tý doby mi říkal, že jsem špion. Všechno že musím vyslídít. Takže mám dodnes schovaný od pana Píši dopisy, kde mi psal, abych to nikomu neříkal. Já pak jsem tam začal jezdit, dokonce jsem tam i kopal, tři dny jsem kopal metr hluboko, ale dolů už byly jenom samý jemný vrstvy. Dneska už dobře víme, že ty vltavíny jsou o další tři metry ještě dolů. Ale tehdy nikdo nekopal do hloubky, takže to nikdo nemohl vědět. Pak když jsem to řekl doktoru Žeberovi, tak byl rád, že jsem objevil bájnou pískovnu pana Píši, a poslal mi pro zajímavost výpis z Ústředního ústavu geologického, kde už v roce čtyřicet tři byla ta pískovna popsána.

Lokalita Besednice „U včelína“

Lokalita Jankov

Někdy v roce šedesát sedm jsem jel s panem Škro-
vem nebo dříve tedy soudruhem Škro-
vem do Prahy na Kar-
lovu univerzitu na přednášku doktora Žebery o vltavínech. A
tehdy mě ta přednáška tak zaujala, že jsem nové lokality začal
hledat podle jeho myšlenek a vizí. On tam tehdy řekl: Nejvíce
nalezišť vltavínů je okolo nadmořský výšky 500 metrů. Protože
v době pádu vltavínů bylo v Budějovicích jezero, a to mělo hla-
dinu někde, jak on říkal, 495 metrů. A já jsem si tehdy koupil
nejpodrobnější mapu, jaká existovala, 1:100 000, protože ty
ostatní podrobnější byly tajné a v té mapě jsem si obťhl vrstev-
nici 500 m. Co bylo nad, jsem vybarvil hnědě a chodil jsem tou
krajinou po té vrstevnici a hledal jsem, kde jsou šterky, a tak
jsem objevil nová naleziště vltavínů, o kterých jsem potom na
třebíčský vltavínový konferenci referoval.

Moje deníky jsou vlastně taková kronika, která ob-
sahuje takový ty nejdůležitější záležitosti, co se týče vltavínů.
Třeba v roce 1968, třetí rok mého sbírání, jsem byl na vltaví-
nech 88krát a našel jsem jich 1600 kusů. Na polích. Našel,
vychodil. Našel jsem i svůj největší vltavín v Milíkovcích, 74
gramů. A vod té doby jsem jich našel 22 000 kusů, ale větší už
jsem nenašel. Prostě mně se větší vltavíny vyhýbaly.

Tehdy jsem byl po vojně a chtěl jsem si najít prá-
ci, ale práce si mě našla sama. Když jsem byl u své nastávající
ženy, zazvonil zvonek a přišel pán a říká pane Prechal, já jsem se
dozvěděl, že jste přišel z vojny a nemáte práci. A já mám práci a
potřebuju místo sebe najít náhradu jako soustružníka a pak můžu
odejít pracovat do Telecomu. Takže já jsem šel pracovat k melio-
racím, kde jsem jako soustružník pracoval v dílně, ale měl jsem
vždycky možnost přijít do kanceláře, kde byla velká mapa jižních
Čech, a tam byly špendlíky zapíchnuté do míst, kde jsou zrov-

na meliorace. A já když jsem viděl, že už ty meliorace jsou tam měsíc, že přšlo, tak jsem chodil po těch melioracích a po těch pérách jednotlivých jsem hledal vltavíny. Díky tomu jsem našel plno nových lokalit, ale i plno pěkných kamenů, že jo, protože orbou by ty kameny byly poškozený, a těmi melioracemi vyšly navrch kameny, který poprvé spatřily Boží světlo, a tak byly zachovaný. Na tohle rád vzpomínám, protože tak jsem objevil třeba lokalitu Jankov.

Vždycky s Frantou Tůmů jsme říkali: Jsou vltavíny Vrábče, Lipí, Habří, Kvítkovice a pak jsou až Chrást'any, Lhenice. A tak musí být i Čakov, Čakovec nebo Jankov. Roky jsme chodili do Jankova, roky jsme vltavíny nenašli. Až kvůli těm melioracím, který tam ten můj podnik udělal, jsem tam přišel a zjistil jsem, že ty rýhy, ty kopičky vyhozený zeminy, že tam někdo chodil, že tam byly šlápoty. Já jsem tam tehdy chodil a našel jsem hrstku vltavínů, kterých bylo asi 42, jeden menší než druhej, byly to gramový kousky. Hrozný kameny, takový šedivý,

Lokalita Jankov „Blatce“

sametový, ale řekl jsem ženě: heleď se, jsou tam otevřené meliorace, já si vezmu malej cepínek a zkusím v tý rýze kopnout, tam co je vidět ta vrstvička, protože tady jsou nějaký drobný vltavíny, někdo to tady musel vybrat. A druhý den jsem se tam potkal s místním sběratelem Schwarzem z Jankova, který tehdy začal sbírat historické motorky a udělal velikánskou sbírku historických motorek, který všechny zprovoznil. Pak je myslím prodal panu Hošťálkovi, který tady má to muzeum motorek. Takže tenhle Jirka Schwarz, prostě jsme se tam setkali, už jsme se znali z Habří, Kvítkovic, kde jsme se potkali na polích. A já říkám, nebyl jsi tady už předtím, že tady jsou šlápoty od někoho, kdo hledal vltavíny? A von říká, jo, to jsem byl já. A já říkám, mohl bys mi říci, kolik jsi jich našel? A on říká, nebudeš to ani věřit. To je jak rybářská latina. Když jich bylo tolik, tak jsem šel na smeták, vzal jsem si tam děravej kýbl, a já jsem ten kýbl naplnil, kolik tam bylo vltavínů.

Já jsem tam od té doby začal hrabat, vyžádal jsem si povolení místního JZD. Když jsem potom s rodiči vždycky tu díru otevřel, tak večer jsem ji zaházel, udělali jsme ten hrobeček, a druhý den jsme otevřeli díru vedle. Doktor Žebera potom napsal v časopisu Věda a život, že jsem jako velký sběratel vltavínů objevil nejbohatší lokalitu jižních Čech, kde v okruhu dvaceti metrů byly nalezeny tisíce drobných vltavínů.

Lokalita Koroseky

V tehdejší době všichni kopali v korosecké pískovně, kterou potom JZD zahrnulo a dneska je z ní znovu pole. Byla to pískovnička u vesnice, my jsme říkali „U Lipna“, dole takovej malej rybníček, a tam byly tak krásný vltavíny, že i doktor Knobloch z Prahy tam strávil měsíc dovolenou a v té své díře měl i starý oتمان, paní v té díře vařila, protože kdyby tu díru vopustil,

tak by jim ty krásný vltavínky někdo vybral. Z korosecký pískovny byly vltavíny jak hašlerky, jak lesněnky, kuličky takový. Něco opravdu nádhernýho. Tak všichni tehdy kopali ty krásný kuličky a já jsem kopal ty hrozný škaredý kameny z Jankova.

My všichni, kteří jsme tehdy, kdy se ještě smělo kopat ve vrábečský pískovně, do té doby, než to tam zasypalo Lídu Žáčkovou, že jo, to byl asi rok osmdesát pět, když jsme vyhrabali vltavínek, tak doktor Knobloch měl plastovou mističku od sled'ů, v tom vodu a štěteček, a všechny vltavíny jsme mu museli vykoupat v té vodě, protože von pak v tom sedimentu hledal ty svoje lechatelierity. Takže doktor Knobloch byl šťastnej, že si mohl vykoupat jakékoli vltavín, i když třeba svůj nenašel žádněj.

Pan doktor Oswald

Šel jsem k panu Oswaldovi domů do Jeronýmovy ulice číslo 10, myslím, že to byl ten dům, bydlel v 1. patře, zazvonil jsem a říkám, dobrý den, pane profeosore, já bysem rád viděl vaši sbírku vltavínů, protože sbírám vltavíny a kameny a já mám vaši knížku Jihočeské nerosty a jejich naleziště a chtěl bych vidět nějakej ten krásnej kamen, kterej vy tam popisujete. A von řek, já vám sbírku vltavínů ukázat nemůžu a jedinej vltavín, kterej vám ukazuju, je tento vltavín v té kravatový sponě. Kde měl facetovej výbrus vltavínu zasazeněj do jehlice v kravatě. Takže to byl jedinej vltavín, kterej jsem viděl u pana profesora Oswalda. A pak se mi dostala do ruky knížka Meteorické sklo, která vyšla v roce 1942, kde byly tužkou krásně namalovaný některý ty jeho vltavíny.

Doktor Oswald bydlel v Lannově ulici za druhý světový války, a když válka končila, tak americký letectvo bombardovalo budějovický nádraží, kde byly ty německý vojska, a v Lannovce bylo i sídlo gestapa. A profesor Oswald bydlel v sousedním domě, a oba ty domy dostaly zásah bombou a sbírka Oswald-

ova vylítla do povětří. To byl rok čtyřicet pět, a tyhlety vltavíny, který on zvččnil kresbičkama, který jsou dokonalejší než fotografie, ty vltavíny zmizely a nikdo už je nikdy neviděl.

A mně se šťastnou náhodou před dvěma lety stalo to, že přišel do krámu mladík, kominík a říká: nekoupil byste ode mne nákej vltavín? Já říkám a jakej máte? Ted' vytáhnul velkej oválnej vltavín a já jsem zkameněl, protože já mám na kameny paměť, a když jsem viděl tenhle ten vltavín, tak se mi rozsvítilo: vždyť je to přece Oswaldův vltavín! A když ten mladík odešel, tak jsem otevřel knížku a ten kámen jsem vzal a položil ho na tu kresbu a byl to on. Takže ke mně přišel Oswaldův vltavín, který šedesát let nikdo neviděl. Až nákej dědeček v Třeboni, kterej umřel, tak po něm zůstal tento vltavín. Za měsíc přišel znovu a přines druhej velkej vltavín. A když jsem ten vltavín viděl, tak

RNDr. Jan Oswald

jsem si zase vybavil, že je to jeden z tý knížky. Takže když mladík zase odešel, tak jsem tu knížku otevřel a posadil jsem to na tu fotku, a ten vltavín zase skončil v mojí sbírce. Měl 70 gramů. Prostě to byly Oswaldovy největší vltavíny.

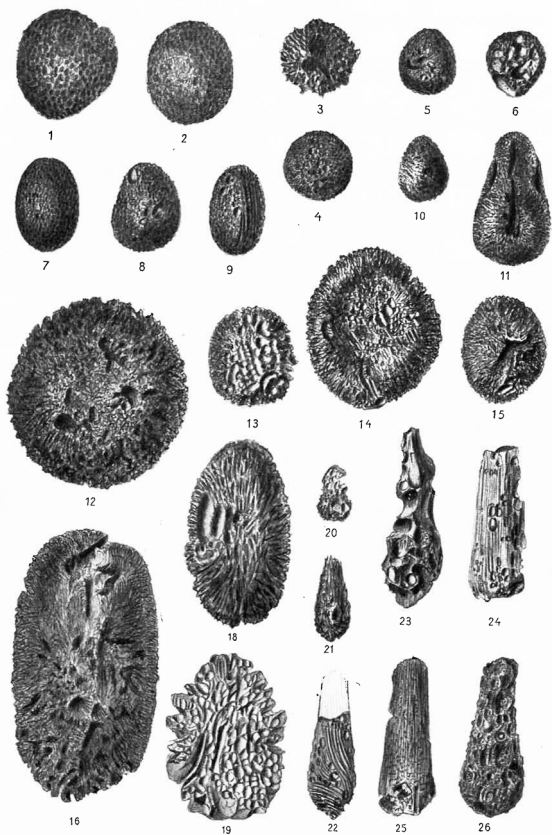
A pak přišel už s kamenem, a to zase když jsem viděl, tak jsem si říkal, to je krásnej kámen, protože to je předválečnej nález smaragdu z Habachtalu v tý svorový hornině. Takže skončily u mne tři kameny z Oswaldovy původní sbírky. A pak ještě ten mladík měl ve skleničce od léků valoun zlata jako lískový oříšek. To říkal, že si nechá, že je to jako zlato pro něj cennější než ty vltavíny. Pro mě byly zase cennější ty vltavíny, protože je to takový zvláštní pocit po šedesáti letech mít v ruce vltavín, který byl publikovaný v nějaký knížce. Furt jsem čekal, jestli mi někdy nepřinese tohleto sluníčko z Něchova, protože Oswald taky publikoval krásný rotační disky z Něchova. Já když jdu sbírat vltavíny do Něchova, tak nacházím spíš takový polomletý votřískaný zlomky a pěkný vltavín tam není. Protože ty vltavíny z Něchova, co Oswald publikoval, tak ty se našly, když tam byla pískovna, když se stavěl kravín. Ta pískovna dneska neexistuje, je zavezená.

Mám na Oswalda ještě vzpomínku, kterou mi vyprávěl pán, co pochází ze Lhenic. Myslím, že to byl inženýr Svoboda. Pan profesor Oswald ho učil v Jirsíkově gymnasiu v Budějovicích. Bylo pondělí a pan profesor stál se založenýma rukama u dveří gymnasia a čekal na své oblíbené žáky, až půjdou do školy. A vidí, že přichází Svoboda. Zastavil se a říká, tak co, Svobodo, klepal ho po ramenou, neseš vltavíny? V sobotu byla velká bouřka. Pane profesore, podívejte, mám jich plnej pytlík. Tak to je dobře, já tě dneska nebudu zkoušet.

Pak vím, že chodil po vesnicích a měnil svoje kameny, který našel, za vltavíny, třeba v Habří, v Lipí, ve Vrábči, což jsem se pak dozvěděl od těch místních starých lidí. A doslova

Dr. J. OSWALD: Meteorické sklo.

TAB. I.

bral lidem z rukou vltavíny a dával jim za to bonbony, korunu, nebo jiný kameny, který se mu dostaly prostě do muzea.

Tak to je vzpomínka na starýho pana profesora Oswalda, kterej nosil ty brejličky, a bylo škoda, že jsem tehdy neviděl tu jeho sbírku, protože on tehdy měl problémy s režimem, měl nějaký kontakt s cizincem, a proto jeho sbírka byla zaplombovaná.

Ta jeho sbírka po jeho smrti měla takovej negativní osud, protože jeho syn, kterej byl na alkohol, tak vlastně tu sbírku zčásti stačil rozprodat a pak ta většina skončila v budějovickém muzeu. Jináč doktor Oswald původně studoval medicínu, ale jelikož při asistování omdlával, tak na doporučení lékařů medicínu zanechal. Stal se učitelem přírodopisu na budějovickém gymnasiu a při praktikách vždycky rozdál těm žákům vltavíny, ale hlavně se žáky jezdil pak i ven sbírat vltavíny. Takže jezdili do Něchova, do Korosek. A v zimě vždycky žáci podle předlohy ty vltavíny malovali tužkou.

Ještě mám poznamenáno, že před druhou světovou válkou shromáždil 3000 vybraných exemplářů. Doktor Adamovský byl poslední, kdo tuto sbírku viděl. Dnes prý žádný sběratel nemá takovou sbírku, jakou měl Oswald. V této sbírce bylo několik exemplářů delších než 10 centimetrů. A jak říkám, ta sbírka zmizela při náletu v Českých Budějovicích.

Doktor Oswald se narodil 31. ledna 1890, tudíž byl ve znamení vodnáře jako já, a zemřel na svoje narozeniny 31. ledna 1970 přesně ve věku 80 let.

Lokalita České Budějovice

Jako klučina jsem dostal do rukou Cháberovy Geologické vycházky do českobudějovického okolí. Tam popisoval velkou cihelnu na Švabově Hrádku, kde byly třetihorní sedimenty, no a já jsem věděl, že třetihorní sedimenty jsou naleziště

vltavínů. Takže jsem jel na Švábův Hrádek a zjistil jsem, že to je budějovický velký smeták, že už ty vrstvy tam nebyly. Ale taky popisoval Franckovu cihelnu, která byla tam, co dneska stojí areál bývalého Sfinxu a pak to pokračuje ČSAD, takže můj otec vždycky říkal, že Franckova cihelna byla tak veliká, co je dneska nahoru silnice, tak pod tou silnicí byl i tunel a tudy jezdily ty vagonky s tou hlínou do druhé části cihelny, která byla směrem k tý Číně, jak se říká „Na Číně“.

Samozřejmě, že i já tehdy jsem tam šel hledat vltavíny a žádnéj jsem nenašel, protože to byl další velkej smeták, protože díry se zhodnocují na smetáky, že jo. Ale v okrajový části dole u Dobrovodskýho potoka byly kopice šterku, kde vlastně oni to vyplavovali a třídili, takže profesor Oswald chodil sbírat vltavíny na ty kopice a von tam popsal, že jich našel 40 kusů v týhleť Franckově cihelně. Existuje krásná pohlednice Budějovic, kde je Franckova cihelna s pohledem na město, v pozadí Klet', tak tam jsou kopice toho šterku. A jelikož jsme věděli, kde byla ta Franckova cihelna, tak jsme tehdy v roce asi 1968-1970 s přítelem Frantou chodili na pole k Igle, tam se dělaly výkopy, stavěl se tam panelák, administrativní budova, a my jsme v těch výkopech našli dva malinký vltavíny. A pak vedle byl Bulhar, kterej tam měl pole, a na to pole jsme taky chodili sbírat. Takže u tý Igly jsem našel 60 vltavínů, který byly omletý, a na tom poli jsme zároveň sbírali i zkamenělý dřeva. Tam byly takový malinkatý úlomky zkamenělých dřev, tak to bylo naše oblíbený pole. Dneska na tom poli už to pole není, je to fotbalový hřiště. A vedle stojí teplárna, velký komín, ale tam když se dělaly ty velikánský výkopy, tak v těch jsme vltavíny nenašli.

No a Oswald publikoval první vltavíny taky v Mladým, v zářezu silnice a v pískovně u Mladýho. Nezapomenu, že jsme taky se soudruhem Škrovem a s astronomickým kroužkem šli navštívit pískovnu v Mladém, která byla hluboká asi 10 metrů,

a tam jsme se snažili najít vltavín. Asi ve dvaceti lidech se nám podařilo najít jeden jediný malinkatý vltavínek, kterej byl v nejnížší části dole u vody, a já vod tý doby jsem tam žádný vltavínek nenašel. Ale vím, že jsou dneska lidé, kteří chodí do těch míst sbírat zkameněly dřeva.

Jináč já jsem potom našel vltavíny v další pískovně, a to bylo, co jsou ty tůně U Špačků. Tak tam byla taky pískovna, a tam jsem našel 3 omletý vltavíny, který byly naplavený Malší zřejmě někde od Něchova nebo od Komařic.

Pan Schaller

Chceš vědět něco o panu Schallerovi? To byl zvláštní pán, který už jenom tím, jak vypadal, vzbuzoval dojem: to je pan profesor. Pan Schaller se opravdu někdy vydával v jižních Čechách za doktora přírodních věd, přitom byl řidič u pražských Staveb silnic a železnic, kde jezdil s dvanáctsettrojkou. Měl motorku s lodičkou, takže já jsem s panem Schallerem, když jsem ho seznamoval s jihočeskými lokalitami, jezdil s ním v té lodičce. Já jsem mu ukazoval lokality a on mně vyprávěl o těch svých teoriích, jak vznikly vltavíny. Pan Schaller věřil v létající talíře, mimozemšťany. Potom si nechal namnožit takovou mapku, kde jsou zvýrazněny kopce, a na těch kopcích přistávali mimozemšťani a startem těch kosmických raket se tavila ta hornina, která tam byla, a vznikaly vltavíny.

Karel Schaller

Jináč okolo bylo to jezero. V třetihorách, samozřejmě, před patnácti miliony let.

Pan Schaller si v roce šedesát dva poslechnul v rozhlasu pořad o vltavínech, kdy hovořil pan Maroušek z Kaplice, to byl výpravčí. To je pro zajímavost strejda Vaška Valenty, taky sběratele vltavínů. A tam se zmiňoval o tom, že jsou skleněný meteority. A jelikož pan Schaller se zabýval meteority a taky jeden meteorit vlastnil, tak zatoužil si najít osobně i skleněný meteority. Tak sedl na svoji motorku a dojel přes Budějovice do Ločenic, kde našel svůj první vltavín, který později ztratil v kobylický pískovně v Praze, a říká, že doktor Žebera, co ten vltavín tam našel, že to byl ten jeho vltavín. Já si myslím, že to byl spíš takovej vejšplecht, protože pan Schaller neměl rád doktora Žeberu. Takže on mu říkal, že tam ten vltavín ztratil, protože měl dřavou kapsu. A v roce šedesát pět, kdy já jsem našel první vltavín, on začal jako jediný sběratel prosazovat způsob vzniku vltavínů startem těch kosmických lodí z vrcholů Kohouta, Chlumské hory, Todeňské hory, Věncové hory, Kluka a Buglaty. To jsou všechno kopce, které jsou v okolí dnešních nalezišť. Této myšlence věnoval tolik času a prostředků a financí, že nenašel u svojí manželky pochopení, tak se vlastně kvůli vltavínům i rozvedl a vodstěhoval se do jižních Čech, do Budějovic. Tak jsem ho navštěvoval, když bydlel v Jírovcově ulici v takový místnosti ve dvoře, a tam si pan Schaller žil jako poustevník. Vltavíny byly prostě pro něj všechno. Při pohledu na pole, kde hledalo několik sběratelů, byl vždycky znechucen a odjížděl pryč, protože neměl rád, když na poli už byly šlápoty, někdo předtím sbíral, natož když tam ještě někoho potkal. To ho přímo deprimovalo. V jeho sbírce bylo 500 kusů, z nichž největší vážil 68 gramů, byl z Dolních Chrášťan. Pamatuju si, že to byl takovej omletej valoun. Většina této sbírky zůstala pak v dalších jiných sbírkách.

Z pozůstalosti po panu Schallerovi jsem získal malinkatý arizonský meteorit, který on měl od pana Barnese. Ten přijel v osmašedesátém roce, kdy byla uvolněná doba, sem do Čech studovat vltavíny, a pan Schaller, který uměl mluvit anglicky, se s ním setkal, a získal od něj tento meteorit výměnou za vltavíny. A pak ještě od pana Schallera mám takovou malinkou dvoucentimetrovou špičku kapičky, a ta kapička je zvláštní. Ta kapička má totiž v sobě tři dírky. Takže mám takovouhle špičku kapičky, kde jsou tři dírky nad sebou, a pan Schaller říkal, to je vrtáno laserem, a to voni používali jako kondenzátor.

Ale hlavně co jsem u pana Schallera obdivoval, to byly malé obrázky velikosti 10 x 10 cm, které maloval jiný sběratel, pan Soukeník z Přerova. Byl tam takovej obrázek velkého kráteru na Marsu, a ten kráter byl vyplněnej malachitově zelenou barvou. To byla skleněná tavenina vltavínů na Marsu. To jsem viděl, když bydlel zase pro změnu ve Skuherského ulici. Doma měl hrozný skladiště. On se věčně někam stěhoval. Věci měl naskládaný v krabicích. Měl doma vždycky hroznej nepořádek, čas byl pro něj nepřítel. Když si koupil starýho wartburga, tak jsme spolu jeli na vltavíny do okolí Borovan, já že mu ukážu novou lokalitu vltavínů, kterou jsem objevil v Hluboký u Borovan. Okolo Třebíče, po pravý straně byla pískovna a za Třebíčí je odbočka doleva ke mlýnu, a já říkám panu Schallerovi odbočujem doleva, a pan Schaller jede rovně. Já říkám, řek jsem odbočit doleva. Nemůžu, mně praskly brzdy, proti nám jede nákladák a mně auto nebrzdí. A já říkám, jak dojedeme do Budějovic, No budeme muset brzdit motorem. To nikdy nezapomenu, jak jsme sjížděli Srubecký kopec na jedničku. Kde skončily ty jeho obrázky a všechno ostatní, nevím, snad si je odvezli do Prahy jeho synové.

Já jsem jeden ten jeho vltavínek potom dostal od jedný známý, která taky sbírá vltavíny, paní Adamcová, pak se

provádala za budějovickýho sběratele vltavínů Luboše Bartošku, byla z ní Bartošková, takže ona tehdy z Prahy jezdila hrabat vltavíny do vrábečský pískovny a znala pana Schallera a nějaký ty vltavíny získala z pozůstalosti, a mně dala ten jedinej vrtanej laserem. Jináč, moc kamenů jsem u něj nikdy neviděl.

Panu Barnesovi poslal granulit z Kletě, oni ten granulit v laboratoři NASA roztavili a poslali mu zelenou sklovinu a dopis, že vznikla zelená sklovina, ale bohužel má to jiné chemické složení než vltavíny.

Pan Schaller byl člověk, kterej se věnoval i józe, mystice. Nikdy nezapomenu na jeho slova: Milane, měl jsem v noci takovej sen, a já budu muset na tom Kohoutovi ty vltavíny hledat, protože v těch Slepíčích horách jsou tuny vltavínů, tam jsou kvanta, o čem se nikomu nezdá. A když vezmeme dnešní dobu, tak opravdu, když se objevilo nový naleziště Slavče, Dobrkovská Lhotka, tak tam jsou nesmírně velký kvanta vltavínů, takže jako kdyby ten pan Schaller měl tu správnou intuici, protože ty vltavíny v těch doslova tunách tam jsou. Jináč pan Schaller se narodil 19. června 1912 a první vltavín našel v roce šedesát dva. Lokalita Vrábče.

Když jsem chodíval do vrábečský pískovny hrabat, to znamená, když můj syn se narodil, to bylo roku osmdesát, tak v té době a předtím jsem poznal pana Horvátha z Českých Budějovic. To byl bývalý vojenský nákejš praporčík jako proviantřák, a tehdy on měl cirhózu jater a lékař mu doporučil pobyt v přírodě. On jezdil na pionýru do vrábečský pískovny, tehdy se taky kopalo i v korosecký pískovně, a jiný lokality neznal. A já tehdy jsem ho vzal autem Třebeč, Jakule, Hluboká u Borovan, on nikdy v té krajině nebyl. Já nemám rád rovinatěj kraj, ale jemu se tam nesmírně líbilo. A pak jsem ho zavezl do chlumský pískovny, tak jsme tam hrabali, a on byl šokovanej, za dvě hodiny jsme vyhrabali každej asi 20 vltavínků, hned pod

povrchem, a on říkal, já se ve Vrábči hrabu v šesti metrech hluboko a tady je to navrchu, v poklidu, to je něco úžasného. A začal jezdit do toho Chluma jako i ten pan Píša.

V Něchově tehdy byl zootechnik Jindřich Štajnochr. To byl člověk, který pocházel z Brna a kvůli vltavínům, když vystudoval zemědělskou školu, tak přišel sem do Něchova a v Ločenicích dělal zootechnika. Ale oni potom s ním nebyli spokojení, protože on se víc věnoval vltavínům než kravám a tehdy si ho pamatuju z Něchova z bytovky, jezdil s kočárkem a v kočárku měl krompáč, lopatu, hrabičky, cepínek a takhle se ženou jezdili do Chluma. A pak hlavně Štajnochr byl ten, kterej tam, kde bylo to jezírko, kde já jsem hrabal metr hluboko a nic

Jaroslav Horvát

tam nebylo, tak tehdy on tam hrabal ty tři metry dolů a zjistil, že jsou vltavíny až dole.

Takže z Něchova vždycky každý den jezdil a pan Horváth jednou byl v tý chlumský pískovně a potkal tam tohodlectoho Štajnochra a z vyprávění potom jsem se dozvěděl, že měli takovou díru v tom Chlumu, kde bylo tolik vltavínů, že říkali, tady musíme spát, do zítřka by nám to tady někdo vybral, to je něco. A pan Horváth prej spal, vyprávěl mi to Bartošek, že pan Horváth spal a ze spaní říká, tam pod tím jílem. A on mu říká kde? Tam pod tím jílem. Prostě ve spaní viděl ten jíl.

Ale on ten jíl bys spíš ve vrábečský pískovně. A ten pan Horváth potom když jezdíval do tý vrábečský pískovny, pak už ho ani moc nebavilo hrabat a byl jenom vděčen za to, že pobýval mezi těmi sběrateli a vždycky si sednul na obráceněj kýbl a měl jenom radost z toho, když my jsme v tý stěně těma hrabičkama s dvěma nebo třemi drápký hrabali a on se na nás koukal. Když jsme něco vyhrabali, tak měl radost, že se může podívat na jinej vltavínek.

Do vrábečský pískovny chodil s panem Horváthem i místní sběratel pan Vejskrab. Starý pan Vejskrab chodil vždycky v montérkách. On byl dřív asi ajznboňák a vždycky říkal, že zná čtyři druhy vltavínů: plackatý, svraskatý, ty co prodá v hospodě a ty co stojí za hovno. Tak to je klasifikace vltavínů podle starýho pana Vejskraba. V tý vrábečský pískovně jsem kopával v hloubce čtyřech šesti metrů, pod tou stěnou, kdy tehdy to vlastně bylo dovolený dokonce od JZD a místní národní výbor dával Pražákům, Kladeňákům pobyty, že tam můžou stanovat v tý pískovně, prostě tehdy byla jiná doba. A JZD bylo rádo, že vltavínáři jim nahrabali písek, protože oni tehdy měli nakladač na hnůj a tím nakladačem když tam přijeli a teď ta stěna byla spečená, tak kolikrát jsem byl svědkem toho, když on tam takhle do toho zabral a teďkonc padla rána a z tý hydraulický hadice gejzír oleje letěl padesát

metrů daleko. Takže oni byli rádi, že my jsme to nakopali a já jsem říkal: tam byla taková symbióza. Vltavínáři nahrabali písek, JZD přijelo, odvezlo písek a ten vltavínář byl rád, že za zády měl zase čisto. Takže takhle to tam v tý písčinně fungovalo a ten pan Horváth vždycky říkal, pane Prchale, styďte se, a já říkám, pane

Lokalita Vrábče, písčinná, „Vrubice“ (později „Horváthovna“)

Horváth, dobře víte, že tady v tý vrábečský pískovně nahrabu dva valníky písku a z toho mám jenom 3 malý vltavínky. No v tý vrábečský pískovně vycházela průměrná váha jenom asi 3 gramy a vždycky se říkalo, že je tam magická hranice 30 gramů, nad 30 gramů že se tam nikdy nic nenašlo.

Když se mi narodil Lukáš 1. prosince 1980, tak jsem chtěl najít vltavín v den jeho narození a na to nikdy nezapomenu, jak jsem jel do vrábečský pískovny a nikde nebyl sníh, ale do tý vrábečský pískovny když se jelo, tak tam byl takovej vant a jak byl sfoukanej větrem sníh z polí, tak cesta byla zavátá sněhem. A bylo to asi v úseku 50 metrů. Já jsem jel a říkám si, to tím autem projedu. A najednou to auto vžžž zastavilo a já v autě jsem měl lopatu, tak jsem dvě hodiny lopatou odhazoval sníh, auto vždycky popojelo kousek, zase sedlo, takže jsem dvě hodiny házel lopatou, přijel jsem do pískovny a to jsem pak tam vyhrabal jeden vltavínek. A od té doby žena vždycky potom na jaře, když jsme tam jezdili čtyři dny z tejdne po práci, dala kočárek do auta, jeli jsme do vrábečský pískovny a tam jsem hrabal. Tam byla příjemná idyla mezi sběrateli, protože tehdy to nebylo před těmi pětadvaceti lety na ta kvanta, lidi v tom neviděli peníze, ale spíš to, že nás něco na tom lákalo. Kolikrát jsem přijel a viděl jsem, tadyhle se ještě nikdy nehrabalo, tady ten vant spad, já tady dneska budu odhrabovat písek a zítra si to tady pěkně vyberu. Tak jsem tu stěnu odkryl, od tří hodin odpoledne do osmi do večera jsem odhazoval písek od stěny, večer jsem tam píchnul lopatu, hrabičky, cepínek a říkám ostatním, to je moje, zítra přijedu. A druhý den ráno, když jsem v sobotu třeba přijel, tak opravdu to tam bylo netknuté, všichni ostatní hrabali si svý claimy a tohleto místo prostě bylo ctěný. Dneska by to nebylo možný, protože dneska by zmizelo náradí, tu stěnu by mi vybrali, jo, a ještě by tam třeba napsali: děkujeme.

A tehdy, když tam jako žena jezdila s tím kočárem a Lukáš byl malinkatej, tak ho mám vyfocenýho, jak hrabe jako

pan Horváth s malinkatýma, krátkýma hrabičkama. Pan Horváth vždycky říkal, pane Prchal, dejte pozor, abyste toho svého kloučka tady nezahrabal, byla by to škoda. A pak když kluk už byl tříletý, tak pan Horváth když přijel, neměl chuť na jídlo, měl vždycky na sobě vaťák, a v kapuci toho vaťáku si vozil svačinu. Šáhnul rukou dozadu, z kapuce vytáh tu svačinu a říká Lukášovi na, Lukáši, vem si to, já to nepotřebuju. Chleba s máslem a se šunkou. A Lukáš si to s chutí dal.

Pan Horváth vždycky dával do novin inzerát: Prodám sbírku vltavínů. On dal dohromady jedno kilo kamenů, co nasbíral na polích, co vyhrabal, a vždycky přišel, pane Prchal, do té kolekce mi chybí kapička, pentlička. Já chci, aby v té kolekci byl disk, kapka, koule, pentle a pak to vždycky prodal. Nejvíc do Prahy. Jeho manželka pocházela ze Lhenic, takže on hodně taky chodil sbírat vltavíny do Lhenic, tam kde je dneska ta jahodovna.

Potom se začalo intenzivně hrabat ve Vrábči na základě toho, že na budějovickém letišti u Planý, se stavěly rake-

Vrábče, „Horváthova pískovna“

tový palposty, tak potřebovali tam hodně betonu, takže vojáci ve vrábečský pískovně začali odebírat písek. Tak tam začalo chodit hodně lidí hrabat kameny a právě tam se stala i ta osudná událost, kdy to zasypalo tu Lídu Žáčkovou. Pan Horváth v té době pak zemřel a já jsem o něm napsal takový povídání a to povídání jsem přišpendlil u vstupu do pískovny, kde jsme vždycky parkovali auty a napsali jsme na takovou tu krajnici prkennou Horváthova pískovna. V rámci restituce je to dneska Kubatova pískovna, dneska tam sídlí firma Českobudějovické šterkopísky. A my jsme to nazvali Horváthova pískovna, to tam viselo, a tehdy, když to tam zasypalo tu Žáčkovou, tak to policajti, bylo to v rámečku, strhli, hodili na zem, rozdupali, i ten nápis, a pak jsem to tedy měl doma, a jednou Adamcová z Prahy to po mně chtěla, tak si to odnesla, ten nápis Horváthova pískovna.

Pan doktor Žebera

Doktor Žebera, to byl člověk, ke kterému jsem rád jezdil. K němu vždycky když jsem přijel do Prahy na Žižkov, tak první bylo: Milane, běžte do koupelny si umýt ruce. Ne že bych je měl špinavý, ale abych rukama neumastil jeho kameny, až mi je bude ukazovat. A pan Žebera mě měl vlastně za takovýho svého syna.

Když tehdy za hluboký totality se začaly dělat první geologické mapy 1:25 000, tak on jako geolog mapoval třetihory v jižních Čechách a já jsem vždycky večer jezdíval k němu do hotelu Malše, kde byl ubytován pravidelně ve stejném pokoji, takže večer jsem tam přišel a on mi řekl: dneska jsme mapovali tohleto, jsou tam Milane zajímavý šterky, ty si hlídejte, tam by mohly být vltavíny. A já zase na druhou stranu jsem mu říkal ty svoje informace o vltavínech. Z jeho vyprávění vím, že poprvé viděl vltavíny v roce 1930 na Karlově univerzitě, kdy jeho profesor mu je

ukazoval. Jmenoval se doktor Jaroslav Perner. Byl to on, kdo jej vybízeli i k jejich sběru. Ale on vůbec neuposlechl. V roce čtyřicet dva byl asistentem a tehdy prostudoval knížku Meteorické sklo od Oswalda, ale ani tenkrát ještě nezačal vltavíny sbírat. První vltavín našel až 10. listopadu 1955, v Lipnici u Třeboně. Jeden divnej vltavín jsem tam našel i já, ta cihelna už byla zplanýrovaná a zarostlá lesíkem. Takže tam našel doktor Žebera svůj první vltavín při exkurzi s doktorem Augustinem Mrázkem.

Intenzivně se začal vltavínům věnovat stejně jako já od roku 1965. Od té doby napsal mnoho těch odborných prací. Mně řekl, abych se věnoval určitým lokalitám, který on nazýval lokality pádového typu. Že to jsou nejbohatší lokality, a tam jsou vltavíny, který můžou mít z vědeckého hlediska jednou velký význam. Takže jsem se začal věnovat Habří, Slavči, Nové Hospodě, Bukovci, Besednici. On se snažil napsat krásnou kni-

RNDr. Karel Žebera, DrSc.

hu o archeologii, a snažil se propagovat, že jsou meteoritový krátery tady v Čechách. Takže on jako takovej kráter viděl třeba Lhenickou kotlinu, Křemežskou kotlinu, ale i nějakou kotlinu z Vysočiny a taky někde až od Přerova. Tam všude on v tom viděl jakoby ty starý krátery. Říkal o docentu Bouškovi: on si vymyslel Riss, ale ne, my to máme tady, my ten kráter musíme najít v Čechách.

Mám schovanou korespondenci s doktorem Žeberou, to jsme si prostě psali, on rád psal tím zeleným inkoustem, jak i ty vltavíny byly zelený. Poslal mi fotografii, jak stojí v těch svých ohrnutých holínkách na Řípu a kouká do dále, mám tady napsáno, že mi to poslal roku osmdesát čtyři. Jináč Žebera se narodil 3. 3. 1911 a zemřel před mými narozeninami 23. ledna roku osmdesát šest.

Pan Píša (II)

Často vzpomínám na starého pana Píšu, jak jsme mu vždycky pomáhali trhat vřes, že jsme trhali kvítky vřesu a on z toho dělal čaj, takže vždycky když jsme přijeli do Krumlova, tak nám udělal vřesový čaj a sladil medem. Pan Píša chodil na to svý Lipí a Habří a byl vážně nemocen na srdce, tak se začal věnovat archeologii a sběru nerostů. Při jedné z návštěv krumlovského lomu se pak seznámil s panem Štěpánem, to byl, jak se říká, kolchozník v Dolních Svincích, bývalý soukromý zemědělec, který tehdy našel svůj největší vltavín 74 gramy v Dolních Svincích, a na dvoře pana Štěpána se našly srostlý krystaly granátu velký 4 centimetry, to nikde nebylo publikováno. Krásná mineralogická ukázka. Takže tam v tom lomu se seznámil pan Horváth s panem Štěpánem a tehdy se pan Štěpán zeptal, jestli taky sbírá vltavíny. A pan Píša žádný nevlastnil, tak pan Štěpán mu daroval dva ze tří vltavínů, který vlastnil. A taky

mu podal informaci, kde a jak sbírat vltavíny. První expedici podnikl do vrábečský pískovny a do Korosek.

Potom v květnu roku šedesát devět na moje doporučení začal jezdit do chlumský pískovny a tam se mu tolik zalíbilo, že jezdil kopat už jenom tam. Vyprávěl mi jednou, že v životě nezažil tak velkou bouřku, jako v chlumský pískovně, kdy stál jako sloup a okolo něj litaly blesky do té země a proudy vody, a on ve stresu jenom čekal, kdy uhoří do něj. Že prej to byl hroznej zážitek, ale když to přešlo, tak potom našel tolik vltavínů jako nikdy, protože ta bouřka ten písek rozplavila. Ale jinak si nejvíc považoval, že objevil ježkovnu, kterou tajil celých deset let, než jsem ji pak vypátral já.

Jan Štěpán

Pan Píša mi psával veršovaný dopisy, básničky, taky mojí ženě, třeba že má ten tvůj špionek na špičce vánočního stromku vltavínovou kapku jako ozdobu, takovýhle prostě vtípky, a v Liře vydával pro ženský soukromej časopis vtípů vystříhaných ze všech možných časopisů, ale on k tomu psal vlastní průpovídky. Byl rozvedený, žil jako poustevník se svým synem. Když

už byl stár, tak ve Vltavě měl své hobby, že vždycky Vltava naplavila dříví, a on ty kmeny chytal, já jsem mu udělal takovej dvoukolák a on s tím dvoukolákem vozil dříví ke svému baráku, on bydlel u Vltavy v Krumlově Pod kamenem, on tam ty kmeny a dřeva sušil, aby měl v zimě čím topit. A to se mu stalo jednou osudným, že ho chytil infarkt, a on si myslel, že se nějak unavil, tak tři dny cvičil. A pak se mu udělalo špatně, a já jsem za ním přijel a sousedi řekli: je v nemocnici, tak jsem jel za ním do nemocnice. Dal mi klíče, šel jsem k němu domů, tehdy jsem mu přinesl holení, zalil jsem kytky. A on co byl v té nemocnici, tak si představ, že někdo mu vlezl do baráku střechem, půdou, a ukradl mu sbírku mincí, a ukradl mu několik plat vltavínů, ale ne zrovna těch nejlepších, prostě sebral někdo ty vltavíny, ale hlavně šel ten člověk po mincích. Tak to je taková negativní zkušenost, kdy někdo obral pana Píšu. A pak jsem přišel

Lokalita Chlum nad Malší, pískovna „Na rovince“

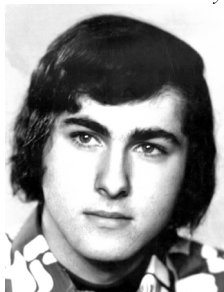

podruhé do nemocnice za panem Píšou a setkal jsem se tam s jeho synem, který byl jako kněz, a tehdy jsem si říkal, to je něco, ten jeho syn Milan, on mu říká tatínku, co by si říkal na to, kdybysme se dneska viděli naposled, a už jsme se v životě nikdy neviděli. Já si říkám, jak mu to může říkat jako kněz otcí, opouštět ho. A od té doby jsem jeho syna nikdy neviděl. Až teprve po sametový revoluci jsem se od přítele Cífký dozvěděl, že Píša podepsal Chartu 77 a do 24 hodin se měl rozhodnout: nastoupit do vězení, nebo vyhoštění mimo republiku. Takže on odcestoval do Německa.

Vltavotýnská expozice

Tejnský muzeum... No to bylo na základě toho, že jsem pak sám v budějovický hvězdárně vedl astronomický kroužek, členy Tomáše Červeného a bratry Kaiglovy, který bydleli v tom samém domě, kde jsem bydlel já za svobodna ve státních domech v Klostermannce. Oni zjistili, že sbírám vltavíny, a tak tehdy ke mně přišli, já jim ukázal tu sbírku a oni byli tak najednou aktivní, že jejich táta, který dělal ekonomického náměstka ve Škodovce, tak je vždycky ráno v pět hodin odvezl do Kvítkovic a potom v půl osmý je ještě stačil odvézt do školy. Takže kluci sbírali vltavíny po ránu o slejvácích a oni opravdu ve třech lidech dokázali to pole vychodit, a takhle jezdili každý den, takže oni tehdy během roku udělali velikánskou kolekci vlastních kamenů, ale jsou to takové

Tomáš Červený

tajněstkáři, že nikdo vlastně jejich sbírku celou neviděl. A nikdy nezapomenu na docenta Boušku, když přijel do Budějovic, říká, pane Prechal, pojďte se mnou, jedeme ke Kaiglovi se podívat na sbírku a já říkám, ale já jsem pro ně konkurent, mě jako moc nemají rádi, když jsem je jako první zasvětil do vltavínů. Jen pojďte se mnou, oni zase ode mne chtějí nějaké informace, takže budete jako můj doprovod. Ale vím, že Kaigl jenom přines vždycky krabici od bonboniéry. Že chtěl Bouška vidět ježkovnu, tak mu ukázal ježkovnu, chtěl vidět Jankov, tak mu ukázali krabičku Jankova, ale to bylo jen pár krabic od bonboniér. Na to, že měli tehdy deset tisíc kusů, tak jsme viděli, řeknu jenom stovku jich. A oni to měli ne podle lokalit, oni měli, co ten den našli, tak to měli v jedné krabici. To byl zvláštní systém, ne podle lokalit, ale že skladovali krabice na sebe, jak to nacházeli.

Tak tehdy pan Škrov řekl: uděláme přednášku pro veřejnost o vltavínech, tak si připravte podklady. Takže jsme na budějovický hvězdárně udělali dokonce výstavku, asi půl roku tam byly vystaveny z naší sbírky tektity, vltavíny, obrázky, všechno možný. A udělali jsme tam přednášku pro veřejnost. Já ale jsem si řekl, že přednáška by mohla být ještě lepší, tak s Tomášem Červeným jsme to zdokonalili a první přednášku mimo hvězdárnu jsme měli v týnském muzeu. Tehdy jsme si posteskli, že se blíží 200. výročí vědeckého popsání prvního vltavínu nalezeného v jižních Čechách, v Týně nad Vltavou, a že když jsem byl za ředitelem budějovického muzea a chtěl jsem udělat v muzeu výstavu vltavínů k tomu výročí, že uděláme i konferenci, tak pan ředitel Schneider řekl: Víte co, panel metr čtvereční vám tady povolím a po měsíci sundat. No a my jsme byli v týnském muzeu a ředitelka muzea paní Rychlíková, když slyšela 200. výročí, a v Týně dokonce byl nalezen ten první vltavín, tak řekla: to musí být v Týně a ne v Budějovicích.

A tehdy se týnský muzeum rekonstruovalo kvůli výstavbě jaderky v Temelíně, takže se stavělo v třetím patře muzeum jaderné energetiky, našli jsme proto i peníze. Tak jsme se spojili s architektem Křišťanem, který pro to muzeum pracoval, a on tehdy řekl, nejsme tak bohatí, abychom dělali z lacinýho materiálu, tak to musí být ve dřevě, ve skle, v mosazi. A já jsem mu řekl, víte, mě fascinuje uchycení vltavínů, jaký mají moravští sběratelé. Oni mají prosvícený matný sklo za tím vltavínem, tak ten vltavín krásně vyniká tou svojí magickou zelenou barvou, co dělá vltavíny vltavínama. Takže já jsem tehdy jako soustružník, i když jsem pracoval už u rybářů, ve svém volnu soustružil mosazný kroužky, tu mosaz nakoupilo týnský muzeum, do těch kroužků jsme udělali takový kolíčky a o sobotách, nedělích jsme pak v tom muzeu ty vltavíny tam lepili dvousložkovým lepidlem do těch kroužků. Fotografie dělal pan Ptáček z Pelhřimova. Jez-

Marie Rychlíková v rozhovoru s doc. Bouškou

díl jsem s ním po lokalitách a on fotil ty lokality a snímky byly udělaný na drahým Cibachromu, aby měla zachovalou životnost.

Odborným poradcem měl být doktor Žebera z Prahy, který bohužel při začátku té expozice umřel, a tak jsem požádal docenta Boušku, aby on nám byl poradcem. Samozřejmě, Žebera byl zastáncem jedné teorie o vzniku vltavínů, Bouška byl zastáncem zase jiné teorie, a my jsme museli překopávat texty, a paní Rychlíková řekla, pane Prchal, to jsem vás obdivovala, vy obvyčejnej človíček, který nemáte odborný vzdělání přes mineralogii, a vy se s docentem Bouškou hádáte o tu čáru, jestli ta čára byla tady v tom pliocénu nebo tady. To je důležitý rozhraní, jestli to bylo na konci třetihor nebo v domanínském souvrství a to byl ten spor mezi Žeberou a Bouškou.

Měla to vlastně být jenom výstava, ale byla tak zdařilá, že to tam zůstalo jako pomník a my s Tomášem Červeným jsme

Příprava expozice vltavínů ve vltavotýnském muzeu

tam strávili tři roky tím, že jsme psali evidenční karty na psacím stroji. Vltavotýnské muzeum tehdy vydalo i brožurku se základními poznatky o vltavínech. Dneska už ta expozice by chtěla oživit, nové informace, oprášit ty kameny, protože je to tam už opravdu hodně zpustlý.

Ze světa vědy

Nikdy nezapomenu na to, jak mi napsal profesor Rost, pane Prchal, vy máte takový poznatky, zkušenosti, a když viděl moji sbírku, tak říkal, no pane Prchal, už jenom kvůli vaší sbírce musím napsat knížku Vltavíny a tektity úplně jináč. A profesor Rost u mě viděl vltavíny a říkal, pane Prchal, vy máte vltavíny, to musí svět vidět, to je prostě nádhera. To stojí za to napsat novou knížku. Takže on tehdy začal psát knížku, ale už ji potom nedokončil. Ale nikdy nezapomenu, když mluvím o profesoru Rostovi, jak chtěl vidět lokalitu Jankov. Tak říká, pane Prchal, vy říkáte, že máte auto, já přijedu prostě ráno, asi v těch osm devět hodin přijedu do Budějovic, ale už v poledne musím jet zpátky do Prahy, protože mám nějakou práci na fakultě. Já říkám, ale pane profesore, takhle málo času věnovat lokalitě Jankov, to je prostě nedůstojný. Ne, mně stačí, že si odeberu vzorky hlín, já v tom budu hledat svoje mikrotektity, a když mě odvezete na vlak, bude dobře.

Přijeli jsme do Jankova, ale tam bylo právě tehdy zplanýrováno, nic tam nebylo, já jsem mu tam na povrchu našel náký ty mikrovltavínky, on si s radostí odvezl svých pět kilo hlíny, a já mu říkám, pane profesore, v Bohouškovcích byly meliorace a je tam tolik opálů, nechtěl byste tu lokalitu navštívit? A vy si myslíte, že ten vlak, co jede ve 12 hodin do Prahy, stihneme? Já říkám, stihneme všechno. Takže jsme z Jankova jeli přes Holašovice, on tehdy tu vesničku obdivoval, přijeli jsme do Bohouškovic, zastavili jsme na kraji u toho malýho rybníčka, a on

říká, tak kde máte ty vaše slavný opály? A já říkám, no támhle dole pod tím lesem. No to je snad smetiště, ne, to jsou papíry. Já říkám, ne, to všechno bílý, co vidíte, jsou opály. A já měl s sebou tenkrát jeho Atlas nerostů, to je kniha plus takový volný listy silný 5 cm a když jsme přišli na to pole, tak profesor Rost nevěděl, kterej opál má dřív vzít do ruky, teď ty opály byly půl metru veliký, že to bylo po těch melioracích. Dneska samozřejmě každý, kdo tam přijde, tak ty opály bouchá, co je vevnitř, a voni jsou čím dál menší a menší, takže dneska tam najít opál velikosti deset centimetrů už je vzácností. Takže s radostí, že měl balvany veliký, půlmetrový, a jak já je dovezu do Prahy? Já říkám, tak víte co, já je za váma pošlu balíkem v poště, nevidím v tom problém. Teď je dáme do auta, a pane profesore, mohl byste mi podepsat Atlas nerostů, kterej tady mám od vás, a on říká: samozřejmě, tak jsme otevřeli tu knihu, pan profesor se zastavil, zamyslel, co má napsat, a napsal: Při exkurzi v Bohouškovících, konkrétní datum, a na závěr říká: víte, pane Prchal, co vám musím říci? Já jsem poprvé v životě v Bohouškovících a kdybych tady někdy předtím byl, tak o tý lokalitě napíšu úplně jinak a v superlativech. Já tu lokalitu znám pouze z literatury.

Když za hluboký totality těsně před sametovou revolucí přijel Billy Glass za profesorem Bouškou do Čech studovat vltavíny, tak tehdy já jsem objevil tu lokalitu Jakuli, to bylo na doporučení Žebery, začal jsem tam jezdit a hrabat vltavínky a našel jsem tam hnědý vltavínky typu Muong-Nong a Billy Glas na základě toho ve vltavínu objevil baddeleyit. Píše o tom profesor Bouška ve své knize „Tajemné vltavíny“. Takže jsem řek, abych neměl za totality z toho problémy, že jsem přišel do kontaktu s Američanem: byl bych rád, až to budete publikovat, abyste tam napsal, že jsem vám ten vltavín daroval, a ne prodal.

Když přijel sympatický profesor John W. Delano z Univerzity Delaware, který pracoval i pro laboratoř NASA, do Čech,

tak tehdy docent Bouška říkal: pane Prchal, von byl překvapeněj, protože v Americe mu řekli: připravte se na to, až přiletíte do Čech, tak první Čech vás obere o vaše poslední dolary. On zase Bouška byl překvapen tím, že chtěl Delano vidět, když přistál v Praze, Lidice. Protože v Americe Lidice jsou pojem. A když přijel ke mně domů, tak se zase ptal, co to je nahoře, ten křišťálovej lustr, tak Bouška řek: to je křišťál, a Delano řek: to je přírodní křišťál? Protože ve světě se říká horský křišťál, když to není ze skla.

Oni a my

Přítel Rejl vždycky říká: tak Milane, kdy mi pošleš nějaký články o vltavínech, člověče nikdo tolik vědomostí a zkušeností nemá jako ty, a já říkám, čím víc se toho píše, tak je to vlastně reklama na sběr vltavínů, i v televizi, když ukážou kopáče, jak kopou kameny, tak to je zpráva pro ty, kteří nema-

Sběr vltavínů na poli u Ločenic

jí peníze, ona je, jak napsal vlastně ten redaktor Mladý fronty, dnes běžná cena za vltavín 40 dolarů za gram, krát 30 korun, to je 1200 korun za gram, tak každé nezaměstnanej, každé chlap z hospody jde na pole nebo jde kopat, aby si finančně pomohl. Opravdu ti novináři si neuvědomují, že co napíšu, to čtou miliony lidí a z těch přibudou další kopáči. Já bych byl šťastnej, kdyby se nesmělo kopat a mohl jsem chodit po těch lokalitách v klidu. Přijede na mě policajt, že zrovna šlapu po poli, co tam dělám, a odnesu to ještě za ty druhý, kteří kopou. Ale oni nekopou normálně, oni kopou strojově. Oni si najmou bagr za tři tisíce, vykopou díru, a když přijdou policajti, jó, ta díra tady byla, já to jenom pláchnu. Všichni mají dneska benzinový čerpadla, jako ve Slavči, že jo, 300 metrů dlouhý hadice natažený do potoka, u děr bafá osm čerpadel, a oni v pohodě vyplavují vltavíny, to už není sběratelství, to je soukromá těžba. To už nemá se sběratelstvím nic společnýho a to mě mrzí, kam došly vltavíny.

Autor vystavuje své vltavíny na burze

Na tý budějovický hvězdárně, roku šedesát pět, tehdy jsme vltavíny sbírali, protože nás fascinovaly. Barva, tvar, skulptace, navíc ještě ten neznámý původ. Když jsme chodili po poli, tak lidi řekli: podívej se, jak ten rybář, tichej blázen. Ale dneska už lidi na poli nesbírají, dneska se zahrabou dolů, protože dole jsou ty kameny nepoškozený, zdravý, hezký a za ně dostanou víc, než za ty kameny polní.

Ani na burzách se dříve neprodávalo, měnilo se. Takže nikdy nezapomenu, když jsme byli v Praze s manželkou na burze kamenů, a Ital tam měl krásný africký krystaly fluoritu, kostky 4 cm velký, a čeští sběratelé mu za ně nabízeli hory doly. Já byl v šoku, když k němu přišla moje manželka, nabídla mu vltavín z Jankova 23 gramy a on řek, že ho chce, že to vymění. A přece ti sběratelé mu nabízeli cennější věci. Jo, možná tam bylo i to kouzlo tý ženy.

Někteří významní vědečtí pracovníci zmiňovaní v textu

RNDr. Dagmar Adamovská (* 6. 7. 1924 v Českých Budějovicích, + 13. 7. 2001 v Českých Budějovicích), chemička, odborná asistentka na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích.

Prof. RNDr. Vladimír Bouška, DrSc. (* 11. 4. 1933 v Horusicích, + 24. 7. 2000 v Praze), geochemik, mineralog, vědecký pracovník Karlovy univerzity v Praze.

Prof. RNDr. Stanislav Chábera, CSc. (* 7. 10. 1920 ve Třech Dvorech u Kolína, + 12. 10. 2002 v Českých Budějovicích), geomorfolog a geolog, vědecký pracovník českobudějovických vysokých škol.

RNDr. Jiří Kouřimský, CSc. (* 30. 5. 1926 v Kamenici nad Lipou, + 9. 8. 2003 v Praze), mineralog, gemolog, vědecký pracovník Národního muzea v Praze.

RNDr. Jan Oswald (* 31. 1. 1890 v Hluboké nad Vltavou, + 31. 1. 1970 v Českých Budějovicích), sběratel nerostů a vltavínů, středoškolský učitel přírodopisu a odborný pracovník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

PhDr. et RNDr. Jaroslav Perner (* 28. 3. 1869 v Týnci nad Labem, + 9. 6. 1947), paleontolog, profesor paleontologie na Karlově univerzitě a správce geologických sbírek Národního muzea v Praze.

Prof. RNDr. Rudolf Rost (* 11. 7. 1912 v Libušíně u Kladna, + 1999 v Praze), mineralog, vědecký pracovník Karlovy univerzity v Praze.
RNDr. Karel Žebera, DrSc. (* 3. 3. 1911 v Buštěhradě, + 23. 1. 1986 v Praze), archeolog a geolog, vědecký pracovník a ředitel Ústředního ústavu geologického v Praze.

Literatura zmiňovaná v textu

Adamovská D.: Vývoj poznání vltavínů. První období (1787 až 1914). – Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, České Budějovice 1965: 1-16. Spolu s A. Adamovským též Druhé období (1915-1935), 1967: 1-35, Třetí období (1940-1958), 1968: 1-33, a Čtvrté období (1959-1964), 1973: 1-102

Bouška V.: Tajemné vltavíny. – Nakladatelství Gabrieli, Praha 1992: 1-84.

Chábera S.: Geologické vycházky do českobudějovického okolí. – Ústav pro další vzdělávání učitelů v Českých Budějovicích, České Budějovice 1962: 1-128

Novák V.: Jihočeské vltavíny. – Městské muzeum v Týně nad Vltavou, 1989: 1-18.

Oswald J.: Meteorické sklo. – Česká akademie věd a umění, Praha 1942: 1-94

Oswald J.: Jihočeské nerosty a jejich naleziště. – Krajské vydavatelství České Budějovice, 1959: 1-144

Rost R.: Kocar M.: Atlas nerostů – Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1964: 1-293

Rost R.: Vltavíny a tektity. – Nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1972: 1-244

Vorobjev G. G.: Čto vy znajetě o tektitach. – Nauka, Moskva 1960: 1-112.

Žebera K., 1984: Tajuplný kámen vltavín. – Věda a život (Brno), č. 8: 561-564.

Přehled konferencí o vltavínech

1. Konference o vltavínech: Praha 1959.
2. Konference o vltavínech: Třebíč 1963.
3. Konference o vltavínech: Český Krumlov 1964.
4. Konference o vltavínech: Třebíč, 20.-22. září 1978. – Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči 11 (1980): 1-275.
5. Konference o vltavínech: Č. Budějovice, 20.-21. října 1987. Sborník referátů 5. konference o vltavínech v Českých Budějovicích. Jihočeské muzeum, České Budějovice 1990: 1-127.
6. Konference o vltavínech: Třebíč, 16.-18. října 1991. – Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči 18 (1992): 53-200.
7. Konference o vltavínech: Znojmo, 17.-19. září 1996. Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči 31 (1997): 1-168
8. Zasedání o vltavínech: Kamenz, Sachsen, 22.-24. září 1999.- Schriften des Staatlichen Museums für Mineralogie und Geologie zu Dresden Nr. 10-1999: 1-100.
9. Mezinárodní konference o vltavínech: Františkovy Lázně, 23.-26. září 2002. – Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči 41 (2003): 1-166.

Obsah

Náše sběratelské začátky	4
Českobudějovická hvězdárna	5
Pan Píša (I)	10
Lokalita Jankov	14
Lokalita Koroseky.....	16
Pan doktor Oswald.....	17
Lokalita České Budějovice	21
Pan Schaller	23
Lokalita Vrábče	26
Pan doktor Žebera.....	32
Pan Píša (II)	34
Vltavotýnská expozice	37
Ze světa vědy	41
Oni a my	43
Někteří významní vědečtí pracovníci zmiňovaní v textu	46
Literatura zmiňovaná v textu	47
Přehled konferencí o vltavínech	48

Můj život s vltavíny

**Vyprávění autora Milana Prchala z podzimu roku 2005
redakčně zpracoval RNDr. Václav Novák**

Na deskách vltavín z lokality Besednice, „Admirálská hvězda“
53 x 50 mm, 29 g, nález z roku 1985.

Název knihy: Můj život s vltavíny

Autor: Milan Prchal

Přepis knihy vydané vlastním nákladem v roce 2006
(vyprávění zpracoval RNDr. Václav Novák)

Sazba: Admir Mešić (moongraphix@email.cz)

Koordinátor redakce: Jindřich Novák

Vydal: Jiří Vaníček

www.galeriefotografii.cz

Vydáno v roce: 2021

První vydání.

Počet stran 51

Online výtisk, PDF

Knihy je uvolněna k distribuci zdarma.

ISBN 978-80-907239-1-7

